

Simulare județeană examen de bacalaureat 2025
Proba E. d)

Logică, argumentare și comunicare

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I. TÊTEL

(30 pont)

A. Írja a vizsgalapra az alábbi kijelentésekkel kapcsolatos helyes válaszok betűjelét! Csak egyetlen helyes válaszlehetőség létezik.

1. Egy fogalom terjedelme:

- a fogalomhoz tartozó tárgyak lényeges tulajdonságai
- a fogalom jelentése
- a fogalom által tükrözött tárgyak egy része
- a fogalom által tükrözött tárgyak összessége

2. A *Ha A, B és C, A, akkor C, B* következtetés:

- nem teljes indukció
- teljes indukció
- közvetlen deduktív következtetés
- szillogizmus

3. A *tanár* és *szülő* fogalmak között az alábbi logikai viszony áll fenn:

- azonossági
- metsző
- ellentétes
- alárendelési

4. Egy kategórikus kijelentésben:

- az S és a P közötti viszony kapcsolódik másvalamihez
- létezik legalább két logikai viszony S és P között
- egyetlen logikai viszony létezik S és P között
- az S és P közötti logikai viszonyt valami más határozza meg

5. Az emberi cselekedetek osztályozása *legális* és *illegális* cselekedetekre, figyelembe véve a törvények betartásának vagy be nem tartásának a kritériumát:

- helyes osztályozás
- nem homogén osztályozás
- nem teljes osztályozás
- túl bő osztályozás

6. Terjedelem szempontjából a *röplabda csapat* fogalom:

- abszolút, konkrét, pozitív, összetett
- pontos, gyűjtő, nem üres, általános
- konkrét, egyszerű, pozitív, relatív
- nem üres, egyedi, elosztott, homályos

Probă scrisă la logică, argumentare și comunicare

Simulare

7. A „A becsstelen tettek szégyenletesek.” kijelentés logikai formulája:

- a. SaP
- b. SeP
- c. SiP
- d. SoP

8. Az SaP kijelentés hamisságából következik az SoP kijelentés igazsága, mivel a két kijelentés közötti viszony:

- a. ellentétes
- b. ellentmondó
- c. alárendelési
- d. alárendelt ellentétes

9. A nem teljes indukció:

- a. egy egyediesítés, kiindulva a tárgyszóosztály minden eleméből
- b. egy egyediesítés, kiindulva a tárgyszóosztály elemeinek egy részéből
- c. egy általánosítás, kiindulva egy tárgyszóosztály elemeinek egy részéből
- d. egy általánosítás, kiindulva a tárgyszóosztály minden eleméből

10. A *pillangó nem gerinces* kategórikus kijelentés:

- a. részlegesen állító
- b. részlegesen tagadó
- c. egyetemesen állító
- d. egyetemesen tagadó

20 pont

B. Adottak az A, B, C, D és E fogalmak olyan formán, hogy a D fogalom fölérendeltje az A, B és C fogalmaknak, amelyek egymással ellentétes viszonyban vannak; az E fogalom a D fogalom fajfogalma, ugyanakkor metsző viszonyban van a többi három fogalommal.

1. Ábrázolja az Euler diagram-módszer segítségével, egyetlen közös diagramon, az öt fogalom közötti logikai viszonyt!

2 pont

2. Állapítsa meg az A, B, C, D és E fogalmak közötti logikai viszony alapján, hogy az alábbi kijelentések közül melyek igazak és melyek hamisak (az igaz kijelentéseket I betűvel, míg a hamis kijelentészeket H betűvel jelölje):

- a. Némely D nem C.
- b. Minden A, D.
- c. Egyetlen B sem A.
- d. Némely B, A.
- e. Minden D, E.
- f. Minden C, D.
- g. Némely B nem E.
- h. Egyetlen E sem A.

8 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

Adottak a következő kijelentések:

- 1. Egyetlen filozófiai írás sem tudományos érték nélküli.
- 2. Néhány tudós nem szenvedélyes utazó.
- 3. Minden őszinte ember értékeli az embertársai becsületességét.
- 4. Némely sporteszköz drága tárgy.

Probă scrisă la logică, argumentare și comunicare

Simulare

A. Alkossa meg formális és természetes nyelven egyaránt az 1-es kijelentés ellentmondóját, a 2-es kijelentés alárendelt ellentétesét, a 3-as kijelentés ellentétesét és a 4-es kijelentés fölrendeltjét.

8 pont

B. Alkalmazza a megfordítás és az átalakítás műveleteit, leszármaztatva a 3-as és a 4-es kijelentés helyes megfordítottját és átalakítottját formális és természetes nyelven egyaránt.

8 pont

C. Alkossa meg formális és természetes nyelven egyaránt a 2-es kijelentés alárendelt ellentétesének a megfordított átalakítottját, valamint a 3-as kijelentés ellentétesének az átalakított megfordítottját.

6 pont

D. Két tanuló, X és Y, a következőképpen vélekedik:

X: Ha minden állhatatos személy jól teljesít a munkahelyen, akkor minden személy, aki jól teljesít a munkahelyen állhatatos.

Y: Ha némely fizikai törvény könnyen érthető, akkor némely fizikai törvény nem nehezen érthető.

A fenti helyzetből kiindulva:

a. írja le formális nyelven a két diák vélekedését;

4 pont

b. állapítsa meg a formalizált érvelések logikai helyességét/helytelenségét;

2 pont

c. magyarázza meg X tanuló érvelésének logikai helyességét/helytelenségét.

2 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

A. Adott a következő két szillogisztikus módozat: eae-1, aeo-4.

a) Írja fel mindkét szillogisztikus módozatnak megfelelő következtetési sémát.

4 pont

b) Alkosson természetes nyelven egy szillogizmust, amely megfelel az a) alpontban írt következtetési séma valamelyikének.

2 pont

c) Ellenőrizze mindkét szillogisztikus módozat érvényességét a Venn-diagram módszer segítségével, ugyanakkor szögezze le a grafikus ábrázolás eredményéből, hogy milyen álláspontra jutott (például: érvényes szillogisztikus módozat/ érvénytelen szillogisztikus módozat)

8 pont

B. Alkosson formális és természetes nyelven egyaránt egy érvényes szillogizmust, amellyel alátámasztja a következő kijelentést: „Néhány internetről szerzett információ nem hasznos.”

6 pont

C. Adott a következő szillogizmus: Egyetlen jól felkészült diák sem lepődik meg a vizsgán, mert minden jól felkészült diák teljesítményre képzett és egyetlen meglepődött diák sem teljesítményre képzett.

A fenti szillogizmusból kiindulva, állapítsa meg, hogy az alábbi kijelentések közül melyek igazak és melyek hamisak (az igaz kijelentéseket jelölje I-vel, míg a hamisakat H-val):

1. A középfogalom nem elosztott a felső premisszában.

2. A konklúzió logikai szubjektuma a *diák* fogalom.

3. A szillogizmus konklúziója egy egyetemesen tagadó kijelentés.

4. A szillogizmus logikai predikátuma elosztott a premisszában és nem elosztott a konklúzióban.

4 pont

D. Adott a következő meghatározás:

A pszichológia a pszichológusok tevékenysége.

a) Említsen meg egyet a meghatározás szabályai közül, amelyet a fenti meghatározás megsért.

2 pont

b) Nevezze meg a meghatározás egy másik szabályát, amely különbözik az a) alpontban említettől.

2 pont

c) Alkosson egy olyan meghatározást, amelynek meghatározandó fogalma a „*pszichológia*”, és amely megsérti a b) alpontban említett szabályt.

2 pont